

Österåkers kommun
kommun@osteraker.se

2018-01-26

Dnr 400-2016:11440

Rector, Solskiftesskolan
henrik.kempe@osteraker.se

Beslut

efter kvalitetsgranskning av förutsättningar för delaktighet i undervisningen vid Solskiftesskolan i
Österåkers kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av "Förutsättningar för delaktighet i undervisningen". Syftet är att *granska och bedöma hur lärare skapar förutsättningar för alla elevers delaktighet i undervisningssituationen.*

De övergripande frågeställningarna är:

1. Vad i undervisningen skapar förutsättningar för delaktighet?
2. Vad i undervisningen skapar inte förutsättningar för delaktighet?

I detta ingår att granska och bedöma på vilka sätt och i vilken utsträckning *undervisningens aktiviteter, lärares ageranden och omgivningsfaktorer i lärmiljön* ger eller inte ger förutsättningar för delaktighet för alla elever. Skolinspektionen utgår i den här kvalitetsgranskningen från en definition av delaktighet som omfattas av sex delaktighetsaspekter: tillhörighet, tillgänglighet, samhandling, engagemang, erkännande och autonomi.¹

Granskningen genomförs i en klass i årskurs 5 vid 23 skolenheter. I urvalet ingår såväl enskilda som kommunala huvudmän. Solskiftesskolan,² i Österåkers kommun ingår i denna granskning. När kvalitetsgranskningen är avslutad i sin helhet redovisas de samlade resultaten i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport.

Skolinspektionen besökte Solskiftesskolan den 10-11 december 2017. Besöket genomfördes av Maud Karlström och Stina Linder. Lektionsobservationer samt intervjuer med lärare, elever, rektor och representanter för elevhälsan har genomförts.

¹ Se bilaga 2, "Definition av delaktighet".

² Se bilaga 1, "Bakgrundsuppgifter om verksamheten".

I detta beslut ger Skolinspektionen sin bedömning av det granskade området. Därefter följer en motivering till det viktigaste utvecklingsområdet som Skolinspektionen har identifierat inom ramen för granskningen.³

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärares⁴ arbete med att skapa förutsättningar för alla elevers delaktighet i undervisningen fungerar väl inom flertalet områden men behöver utvecklas för att ytterligare förstärka tillgängligheten i undervisningen (Se tabellen och vidare beskrivning nedan).

Tabell: Översikt av bedömda utvecklingsområde inom undervisningens aktiviteter, lärares ageranden och omgivningsfaktorer i lärmiljön, i förhållande till de sex delaktighetsaspekterna. I gråa fält anges de prioriterade utvecklingsområdena. Vita fält betyder att det inte bedömts vara ett prioriterat utvecklingsområde. Svarta fält betyder att de delaktighetsaspekterna inte är relevanta att bedöma i förhållande till lärares ageranden och omgivningsfaktorer i lärmiljön.

	Tillhörighet	Tillgänglighet	Samhandling	Erkännande	Engagemang	Autonomi
Undervisningens aktiviteter		Utvecklingsområde				
Lärares ageranden						
Omgivningsfaktorer i lärmiljön						

Undervisningens aktiviteter

Granskningen visar att lärare utformar undervisningen så att alla elever har en *tillhörighet* i klassen. Skolans lärare arbetar så att alla elever inkluderas i undervisningen vilket visar sig genom att samtliga elever undervisas i klassen. Vid några av de observerade lektionerna finns det två undervisande lärare i klassrummet.

Lärare utformar inte alltid undervisningens aktiviteter så att de är *tillgängliga* för alla elever. Även om lärare startar lektioner med en tydlig genomgång av lektionens innehåll och vad eleverna ska arbeta med, så förklarar lärare inte syfte och mål med lektionen, det vill säga varför eleverna ska utföra olika uppgifter. Lärare utformar inte alltid undervisningen så att den är anpassad efter elevers olika förutsättningar och behov eftersom eleverna vid en majoritet av de observerade lektionerna arbetar med samma saker. Däremot ger lärare elever möjlighet till tillgänglighet genom att de på tavlan presenterar både i muntlig och i skriftlig form vilka moment som ska utföras

³ För granskningens författningsstöd, se bilaga 3.

⁴ Med lärare avses i beslutet de lärare som har deltagit i Skolinspektionens intervjuer och vars lektioner har varit föremål för Skolinspektionens observationer.

och i vissa fall hur lång tid eleverna har till förfogande för varje moment. Lärare ger elever stöd i att använda kompensatoriska hjälpmedel genom att de organiserar så att datorerna är laddade och att lärarna har valt att använda läromedel med inbyggda stödfunktioner.

Lärare arbetar på ett flertal sätt med att stärka elevernas *engagemang* för undervisningen. Lärare varierar undervisningens aktiviteter med olika moment för att stärka elevernas lust och motivation. Exempelvis varierar lärarna undervisningen med att låta eleverna se på film, arbeta med datorer och skriva för hand. Lärare arbetar även med att vara entusiasmerande och för att skapa goda relationer med eleverna för att stärka elevernas lust och motivation för undervisningen.

Lärare utformar undervisningen så att aktiviteter medger möjlighet för elever att *samhandla* med andra elever och ges *erkännande*. Lektioner som innehåller elevaktiva moment omfattas ofta av tillfällen då elever arbetar i par eller grupp. Lärare delar in eleverna i grupper och ser till att alla elever har en grupptillhörighet. Lärare har olika strategier för hur gruppindelningar kan gå till, ibland är de fastställda i förväg, innan lektionen startar. Det förekommer även att lärare lottar grupper eller att eleverna arbetar med sin bänkkamrat. Lärare är medvetna om att elever behöver träna på att samarbeta och utformar därför vid vissa tillfällen uppgifter som inte enbart fokuserar på kunskaper, uppgifterna kan istället handla om samarbete. Ibland kan uppgifter vara utformade på så sätt att elever måste samarbeta för att komma vidare i arbetet. Vidare utformar lärare uppgifter så att elever kan bidra till uppgiftens utförande utifrån sin förmåga och elever kan anta olika roller för att lösa uppgiften och på så sätt vara delaktiga i arbetet.

Lärare utformar i viss utsträckning undervisningen så att den främjar elevernas *autonomi* och ger elever möjlighet att påverka och utöva inflytande. Några moment i undervisningen är utformad så att elever kan göra egna val inom ramen för uppgiften och i vissa fall får elever vara med påverka undervisningens innehåll. Elever kan också på ett självständigt sätt gå vidare från en arbetsuppgift till nästa genom att de finns tillgängliga i klassrummet. Det förekommer att vissa delar av undervisningen saknar valmöjligheter för eleverna.

Lärares ageranden

Granskningen visar att lärare skapar förutsättningar för *tillgänglighet* i undervisningen genom att ge ett aktivt lärarstöd till alla elever. Lärare arbetar på ett sätt som innefattas av att de försäkrar sig om att alla elever förstått innehållet i lektionen. Lärare går igenom lektionens innehåll både muntligt och skriftligt med eleverna. Ibland förtydligar lärare sina instruktioner genom att skriva exempel på tavlan och ibland

återknyter de till sådant som eleverna arbetat med tidigare. Lärare ger också ett anpassat individuellt stöd genom att de går runt i klassrummet och samtalar med elever så att de ska komma igång med arbetsuppgiften. Vissa lärare erbjuder elever speciella sittkuddar och "stressbollar" som gör att de kan bibehålla fokus på sina arbetsuppgifter.

Lärare ger elever *erkännande* genom att ge positiv återkoppling och bekräftelse på elevernas arbete. Lärare arbetar på olika sätt för att fördela talutrymmet i klassrummet så att alla elever kan komma till tals. Till exempel kan lärare fördela ordet både till elever som räcker upp handen och till elever som inte gör det genom att låta slumpen avgöra vem som får ordet. Det förekommer även att lärare har överenskommelser med elever som aldrig räcker upp handen om att de kan få frågor ändå. Lärare stimulerar och utmanar även elever genom att uttrycka att de tror på elevernas förmåga att lära sig.

Lärare ger i viss utsträckning i sitt aktiva lärarstöd elever möjlighet att utveckla sin *autonomi*. Lärare arbetar på olika sätt aktivt med att låta elever reflektera över sitt eget lärande. Det finns exempel på en lärare som alltid genomför någon form av reflektion efter varje avslutad lektion. De reflektioner som genomförs kan vara mer eller mindre omfattande och variera mellan att elever enskilt funderar över sin egen arbetsinsats till att läraren ställer en öppen fråga som eleverna diskuterar eller besvarar skriftligt. Alla lärare arbetar inte i samma utsträckning med att låta eleverna uttrycka sina åsikter och att eleverna får ha inflytande över sin lärandesituation genom att reflektera över sitt lärande. Det är vid enstaka tillfällen som övriga lärare låter eleverna reflektera över sin lärandesituation och då kan det till exempel ske genom att eleverna får skriva ner sina synpunkter på post-it lappar. Ibland förekommer det att övriga lärare samtalar med elever om hur de lär sig bäst och hur de anser att de arbetat under lektionen.

Omgivningsfaktorer i lärmiljön

Granskningen visar att den fysiska lärmiljön i elevernas hemklassrum är utformad på så sätt att den skapar *tillgänglighet* för alla elever och därmed ger förutsättningar för alla elever att vara delaktiga i undervisningen. Klassrummet är utformat så att eleverna kan ta del av det som sägs och görs i klassrummet. Det finns hörselkåpor tillgängliga så att elever kan stänga ute störande ljud. I anslutning till klassrummet finns grupprum och ett annat utrymme som klassen delar med en annan klass. Lärare ansvarar för elevernas placering i klassrummet.

Lärare har utformat klassrummet så att eleverna ges förutsättningar att utöva sin *autonomi*. Eleverna har tillgång till böcker och det material de behöver. Lärare ser till att elever har möjlighet att arbeta i par eftersom de är placerade så i klassrummet.

Däremot är möjligheten att byta plats inte så god eftersom det i klassrummet endast finns ett ledigt bord utöver de bord som eleverna sitter vid.

Lärare arbetar så att den psykosociala miljön är sådan att eleverna blir *erkända* genom att lärare och elever tilltalar och bemöter varandra på ett respektfullt sätt. Lärarna tar ansvar för att det råder ett tryggt och respektfullt klimat i klassen genom att agera direkt vid eventuella nedsättande kommentarer.

Identifierade utvecklingsområden

I syfte att höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete i första hand behöver inledas inom följande område avseende ange undervisningens aktiviteter. Huvudmannen behöver se till att:

- Lärare klargör syfte och mål med det arbete eleverna utför under lektionerna så att eleverna förstår kopplingen mellan läroplanens mål och lektionens innehåll.

Skolinspektionen bedömer att lärare inte i tillräckligt hög grad ger elever förutsättningar för tillgänglighet genom att lärare inte klargör lektionens syfte och mål för eleverna. Observationer visar att lärare inte går igenom syfte och mål med aktiviteten eller förklarar varför elever ska arbeta med de uppgifter som lärarna presenterar. Elever uppger i intervjuer att lärare ibland brukar förklara för elever varför de ska arbeta med sina uppgifter. Det kan till exempel vara för att det står i läroplanen, för att få ett betyg eller att det är bra att lära sig för att de ska få ett jobb i framtiden. Lärare uppger att de brukar gå igenom syfte och mål med uppgifter för ett arbetsområde eller en "period" i samband med att de påbörjar ett nytt tema. En lärare uppger att syfte och mål står i de planeringar som läraren har på en hemsida och som finns tillgängliga för elever och vårdnadshavare. Utifrån redovisat underlag är Skolinspektionens samlade bedömning att lärare inte klargör syfte och mål så att eleverna förstår kopplingen mellan läroplanens mål och lektionens innehåll. På så sätt behöver lärares arbete med att skapa förutsättningar för alla elever att vara delaktiga i undervisningen utvecklas.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 31 augusti 2018 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Huvudmannen ska vid uppföljningen även redovisa hur granskningens resultat används övergripande i hela verksamheten. Vidare ska huvudmannen redovisa hur rektorn och huvudmannen följer upp de vidtagna åtgärderna samt i vilken grad man bedömer att åtgärderna har fått avsedd effekt.

Redogörelsen skickas via E-post, till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se
Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 400-2016:11440) i de handlingar som sänds in.

På Skolinspektionens vägnar

Elisabeth Ahlgren
Enhetschef/Beslutsfattare

Maud Karlström
Utredare/Föredragande

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
<https://www.skolinspektionen.se/sv/Tillsyn--granskning/Kvalitetsgranskning/Skolinspektionen-granskar-kvaliteten/forutsattningar-for-delaktighet-i-undervisningen/>

Bilageförteckning

Bilaga 1	Bakgrundsuppgifter om verksamheten
Bilaga 2	Definition av delaktighet
Bilaga 3	Granskningens författningsstöd

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Solskiftesskolan är en 4-9 skola med 470 elever. I årskurs 5 som är föremål för granskningen finns två klasser. Lärarna är organiserade i arbetslag, ett för årskurs 4-5, ett för årskurs 6-7 och ett för årskurs 8-9. Vid skolenheten finns även en förberedelseklass, en grundsärskola och ett fritidshem. Skolenheten leds av en rektor och en biträdande rektor. På skolan finns ett elevhälsoteam som består av specialpedagog, speciallärare, kurator, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare samt en psykolog.

Enligt nationell statistik framgår terminsbetygen för åk 6 i juni 2017 att den högsta genomsnittliga betygspoängen återfinns inom idrott och hälsa med 15,3 poäng, att jämföra med rikets genomsnittliga betygspoäng som ligger på 14,0 poäng. Lägst resultat återfinns i ämnet matematik där eleverna har en genomsnittlig betygspoäng på 10,6 poäng att jämföra med riket som har 12,6 poäng.

Av nationell statistik för läsåret 2016/17 framgår att elever i årskurs 6 på Solskiftesskolan har något lägre resultat i de nationella ämnesproven i samtliga delprov utom i svenska delprov "skriva" än riket som helhet.

Bilaga 2: Definition av delaktighet

Skolinspektionen använder en definition av delaktighet som har utvecklats av främst professor Ulf Janson vid institutionen för pedagogik och didaktik vid Stockholms universitet. Denna definition är också den som används och har vidareutvecklats av Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Enligt denna definition består delaktighet av sex identifierbara aspekter: *tillhörighet*, *tillgänglighet*, *samhandling*, *erkännande*, *engagemang* och *autonomi*.⁵

Aspekten *tillhörighet* innebär att eleven formellt tillhör skolan, klassen eller gruppen. Det betyder att eleven, genom att vara inskriven i en skola och placerad i en klass, har rätt att delta i den aktivitet som ska genomföras och ingå i det sammanhang som råder. Detsamma gäller om läraren tilldelat eleven en gruppstillhörighet för ett särskilt moment i en undervisningssituation.

Aspekten *tillgänglighet* består av tre olika delar. *Fysisk tillgänglighet* som innebär att miljön är anpassad och därmed tillgänglig för alla elever. Det handlar exempelvis om att elever kan ta sig till och använda platser och miljöer, men också att undervisningsobjekt är tillgängliga för alla. Vidare består aspekten *tillgänglighet* av *tillgängligt meningsskapande* det vill säga skolans ansvar för att se till att alla elever förstår sammanhangets mening och innebörd. Slutligen innebär *kommunikativ tillgänglighet* att alla elever ges möjlighet att förstå både talat språk och annan icke-verbal kommunikation.

Aspekten *samhandling* innebär att eleven ges möjlighet att vara med i utförandet av en gemensam aktivitet. Det handlar om gemenskap och interaktion elever emellan, exempelvis under idrotten eller vid grupparbeten. Det behöver dock inte betyda att alla elever gör samma sak inom en aktivitet, utan att alla elever bidrar till aktivitetens genomförande.

Aspekten *erkännande* är en delaktighetsaspekt som handlar om andras uppfattningar och acceptans och innebär exempelvis att elever uppfattas tillföra något till gruppen eller sammanhanget. Det betyder således att elever accepteras som de är av de andra eleverna, men också av lärare och av annan personal, och att elevers medverkan i en aktivitet inte ifrågasätts av andra.

Aspekten *engagemang* är en egenupplevd aspekt av delaktighet. Engagemang kan inte avkrävas elever och enbart indirekt skapas av andra. Det handlar om huruvida elever upplever sig engagerade och motiverade i en undervisningssituation. Något som kan vara beroende av de förutsättningar som andra delaktighetsaspekter ger, exempelvis utifrån den grad av tillgänglighet som råder eller i form av andras erkännande.

⁵ Se exempelvis Szönyi, K. och Söderqvist Dunkers, T. (2015). *Där man söker får man svar. Delaktighet i teori och praktik för elever med funktionsnedsättning*. FoU skriftserie nr 2. Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Aspekten *autonomi* handlar om att elever har inflytande över den egna situationen, d.v.s. att elever har möjlighet att bestämma över det egna handlandet, vad som ska göras, hur det ska göras, och tillsammans med vilka, dock inom de ramar som skolans regler ger. I detta ingår även inflytande och reflektioner över det egna lärandet.

Bilaga 3: Granskningens författningsstöd

1 kap. 3 § skollagen (SFS 2010:800)

I denna lag avses med undervisning: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

1 kap. 4 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

1 kap. 8 § skollagen, andra stycket

I diskrimineringslagen (2008:567) finns bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet.

1 kap. 9 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas.

1 kap. 10 § skollagen

I all utbildning och annan verksamhet enligt denna lag som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år.

Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne.

Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

2 kap. 25 § skollagen

För eleverna i grundskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

3 kap. 3 § skollagen

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

3 kap. 5a § skollagen

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, såvida inte annat följer av 8 §.

3 kap. 10 § skollagen

För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

4 kap. 9 § skollagen

Barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Informationen och formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. Eleverna ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som ska behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen.

5 kap. 3 § skollagen

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero.

5 kap. 2 § skolförordningen (SFS 2011:185)

Eleverna ska genom strukturerad undervisning ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna når de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen.

Prop. 2009/10:165, Den nya skollagen - För kunskap, valfrihet och trygghet, s. 221

I förskolans och skolans uppdrag ligger att alla barn och elever ska ges bästa möjliga förutsättningar att utifrån sina behov och förutsättningar utvecklas så långt som möjligt i enlighet med utbildningens mål. I detta ligger att skolan har ett kompensatoriskt uppdrag beträffande de barn och elever som har sämre förutsättningar. Förskolan och skolan ska också ge varje flicka och pojke lika möjlighet att utveckla sin fulla potential som människa.

Prop. 2009/10:165, s. 229

Likvärdighet betyder inte likformighet eller att alla elever ska få lika mycket resurser. Likvärdighet upprätthålls av mål i skollag och läroplaner, betygskriterier, bestämmelser om minsta garanterad undervisningstid, ämnen, lärarbehörighet, särskilt stöd, överklagande samt tillsyn och kvalitetsgranskning. Likvärdighet innebär här att de fastställda målen kan nås på olika sätt beroende på lokala behov och förutsättningar. Kvaliteten i verksamheten ska dock ha lika hög nivå oavsett var i landet verksamheten bedrivs.

Prop. 2009/10:165 s. 276

Arbete med elevhälsa förutsätter vidare en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling.

Prop. 2009/10:165, s. 367

Elever är olika och har olika behov. De har alla rätt till en likvärdig grundskoleutbildning. Därför måste skolan möta eleverna på olika sätt. Skolgången ska således anpassas efter varje elevs förutsättningar och behov. Denna anpassning får dock inte göras på ett sådant sätt att den kan leda till att elevernas möjligheter att knyta allsidiga kontakter inskränks. Inte heller får elevernas grundläggande rätt att tillhöra en fast grupp, en social gemenskap, inskränkas annat än om mycket starka skäl motiverar detta. Det är också av stort värde mot bakgrund av grundskolans fostrande uppgift att elever med olika bakgrund och skilda förutsättningar kan mötas i skolan.

Lgr 11⁶, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet

Skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling ska prägla verksamheten. Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller

⁶ Förordningen (SKOLFS:2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet reviderades genom SKOLFS 2017:11 och ändringen trädde i kraft den 1 juli 2017. Bilagan till förordningen får tillämpas på utbildning som påbörjas efter ikraftträdandet och ska tillämpas första gången på utbildning som påbörjas efter den 30 juni 2018. Skolinspektionen tillämpar den gamla lydelsen i denna kvalitetsgranskning, d.v.s. lydelsen före ändringen genom SKOLFS 2017:11.

annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper.

En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Hänsyn ska tas till elevernas olika förutsättningar och behov.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag

Skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Skolan har i uppdrag att överföra grundläggande värden och främja elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället.

En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra.

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Eleven ska i skolan möta respekt för sin person och sitt arbete. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling. Personlig trygghet och självkänsla grundläggs i hemmet, men även skolan har en viktig roll. Varje elev har rätt att i skolan få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredsställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper

Skolan ska bidra till elevernas harmoniska utveckling. Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning, såväl i helklass och enskilt.

Skolan ska ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola

- kan lära, utforska och arbeta självständigt och tillsammans med andra och känna tillit till sin förmåga.

Läraren ska

- ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan,
- stimulera, handleda och ge särskilt stöd till elever som har svårigheter och
- organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga.

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla elever.

Alla som arbetar i skolan ska

- främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den sociala, kulturella och fysiska skolmiljön.

Läraren ska

- utgå från att eleverna kan och vill ta ett personligt ansvar för sin inläring och för sitt arbete i skolan och
- svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad.

Lgr 11, 2.8 Rektors ansvar

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen.

Rektorn har ansvar för att

- skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.